

Alkohola aprite 2017. gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskajiem dzērieniem

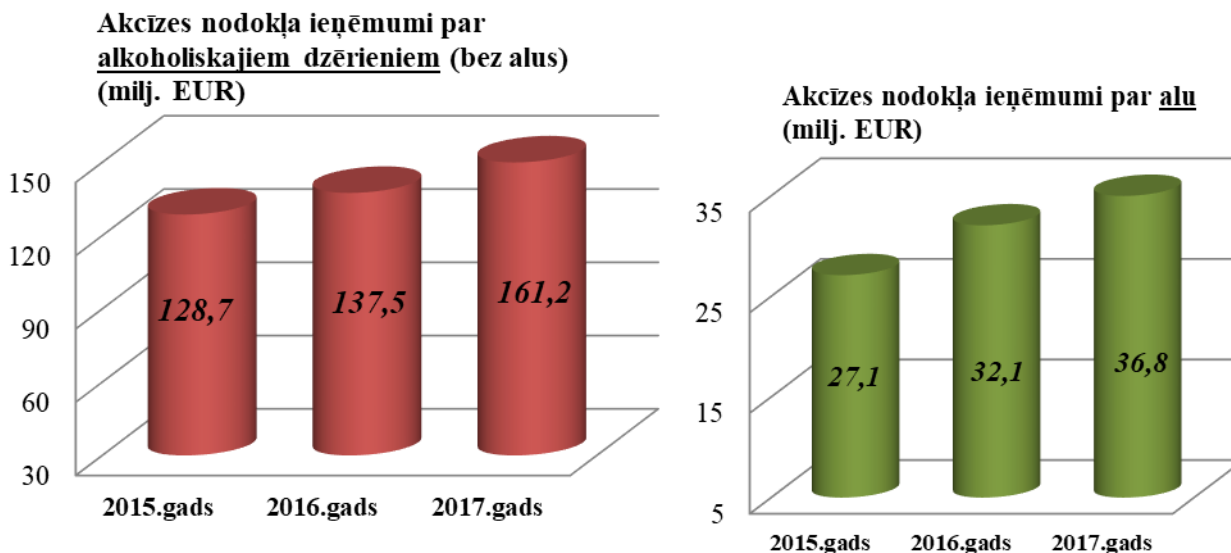
2017.gadā akcīzes nodoklis par alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) iekasēts **161,2 milj. EUR** apmērā, kas ir par 23,7 milj. EUR jeb **17,3% vairāk** kā 2016.gadā.

Par alu 2017.gadā iekasēti **36,8 milj. EUR**, kas ir par 4,8 milj. EUR jeb **14,9% vairāk** kā 2016.gadā.

Akcīzes nodokļa ieņēmumu kāpumu alkoholiskajiem dzērieniem un alum ietekmēja:

- 1) kopējā patēriņam nodoto alkoholisko dzērienu un alus apjoma pieaugums 2017.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu;
- 2) akcīzes nodokļa likmju palielināšana 2016.gada un 2017.gada 1.martā.

1.attēls

2. Alkoholisko dzērienu aprītē iesaistītie komersanti

2017.gada beigās:

- 225 komersantiem bija 250 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, no tiem 78 komersantiem bija spēkā esošas licences uz atvieglotiem nosacījumiem – mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kuras ražo vīnu, raudzētos dzērienus vai pārējos alkoholiskos dzērienus no savā īpašumā vai valdījumā esošajos dārzos un dravās iegūtajiem produktiem vai savvaļā augošiem augiem Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteikto limitu ietvaros;
- 50 komersantam bija spēkā licences reģistrēta nosūtītāja darbībai;
- 4 komersantiem bija spēkā esošas licences reģistrēta saņēmēja darbībai;
- 252 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai;

- 4062 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai un 134 komersantiem – licence tikai alus mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni

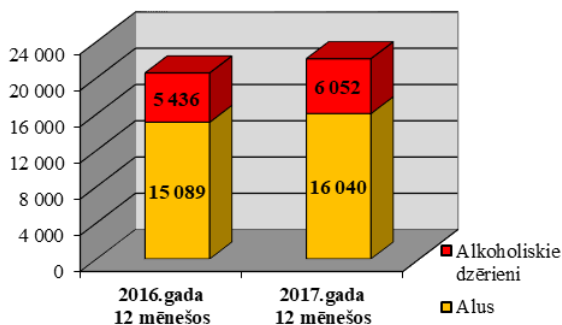
Viens no būtiskākajiem rādītājiem, kas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, ir alkoholisko dzērienu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, un to struktūra, ņemot vērā piemērojamās akcīzes nodokļa likmes.

Savukārt patēriņam nodotā alkohola apjomu ietekmē:

- 1) akcīzes nodokļa likmes, kas ik gadu tiek palielinātas, attiecīgi ietekmējot preču cenu kāpumu, tādēļ būtiski svarīgs faktors ir patērētāju pirktspēja;
- 2) patērētāju skaits Latvijā, kas pastāvīgi samazinās;
- 3) nelegālā tirgus izplatības ierobežošana;
- 4) Latvijas – Igaunijas pierobežā realizētā alkohola apjomu pieaugums, ko veicināja ziemeļvalstu pircēju pieplūdums dēļ būtiski augstākajām akcīzes nodokļa likmēm kaimiņzemē.

2.attēls

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal)

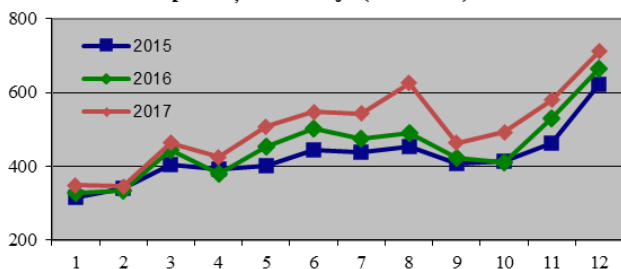
2017.gadā patēriņam Latvijā nodoti 6 052 tūkst. dekalitri (turpmāk – dal) alkoholisko dzērienu, kas ir **par 11% vairāk** kā 2016.gadā. Savukārt, vērtējot pēc absolūtā alkohola satura dzērienos, patēriņam nodotie apjomi ir par 12% lielāki kā 2016.gadā.

Alus **2017.gadā** patēriņam Latvijā nodots 16 040 tūkst. dal apjomā. Salīdzinot ar 2016.gada attiecīgo periodu, **vērojams apjoma pieaugums par 6%**.

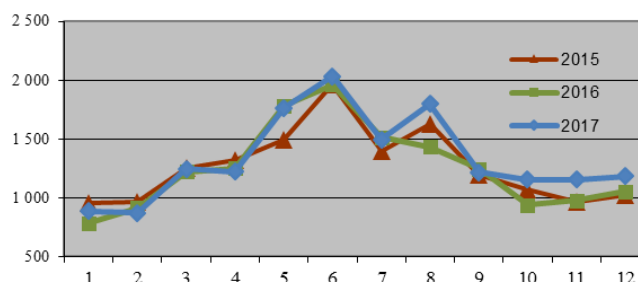
Vērtējot alkoholisko dzērienu un alus aprites rādītājus sākot ar 2015.gadu, vērojama nevienmērīga patēriņam nodotā alkohola dinamika. Tā, piemēram, patēriņam nodoto **alkoholisko dzērienu** apjoms ievērojami pieaug gada nogalē. Salīdzinot **alkoholisko dzērienu** patēriņam nodotos apjomus ik gadu pa mēnešiem, secināms, ka patēriņam nodoto alkoholisko dzērienu apjomam ir stabili pieaugoša tendence. 2017.gada decembrī patēriņam nodoto alkoholisko dzērienu apjoms salīdzinājumā ar pārno gadu ir pieaudzis par 8%.

3.attēls

Alkoholiskie dzērieni (neskaitot alu), kas nodoti patēriņam Latvijā (tūkst. dal)

Alus, kas nodots patēriņam Latvijā (tūkst. dal)

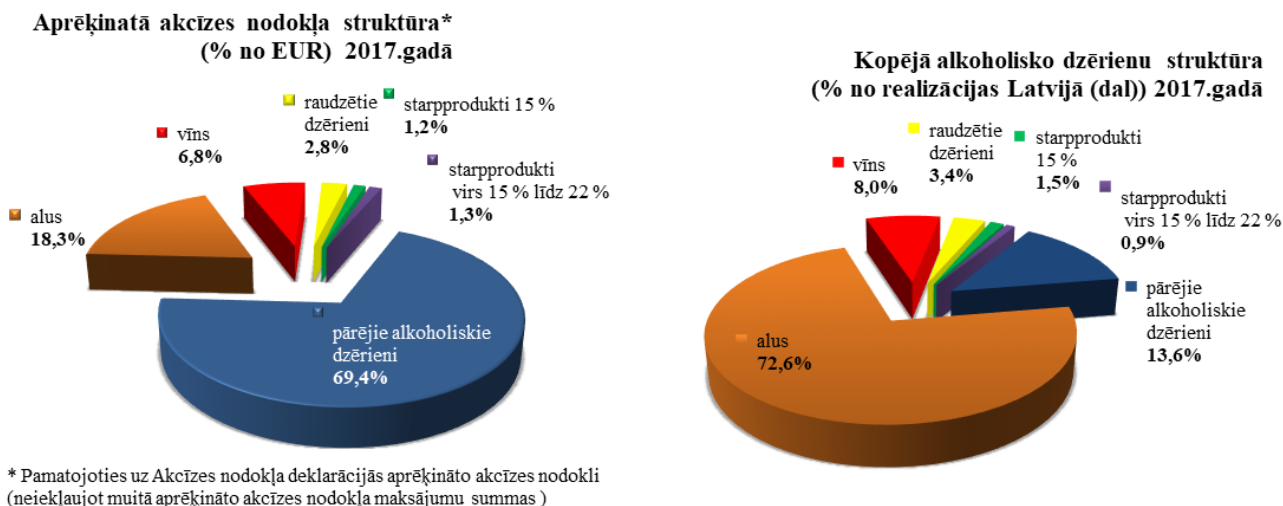

Savukārt, patēriņam Latvijā **nodotā alus** apjoma pieaugumam ir sezonāls raksturs - pieaugums vērojams vasaras mēnešos, īpaši jūnijā. Salīdzinot patēriņam nodotos alus apjomus ik gadu pa mēnešiem, vērojama salīdzinoša stabilitāte ar augšupejošu tendenci. 2017.gadā patēriņam nodotā alus apjoms būtiski pārsniedz pērnā gada rādītājus. Vērtējot dinamiku - patēriņam nodotais alus apjoms ir pieaudzis lielākajā daļā mēnešu - janvārī (+12%), martā (+2%), jūnijā (4%), augustā (+25%), oktobrī (+23%), novembrī (+18%) un decembrī (+13%), savukārt februārī, aprīlī, maijā, jūlijā un septembrī vērojams patēriņam nodotā apjoma samazinājums (skat. 3.att.).

Nodokļu maksātāju aprēķinātais akcīzes nodoklis 2017.gadā par patēriņam Latvijā nodotajiem alkoholiskajiem dzērieniem sadalījumā pa veidiem:

- pārējie alkoholiskie dzērieni 139,1 milj. EUR;
- vīns – 13,7 milj. EUR;
- raudzētie dzērieni – 5,6 milj. EUR;
- starpprodukti virs 15 % līdz 22% – 2,7 milj. EUR;
- starpprodukti līdz 15 % (ieskaitot) – 2,6 milj. EUR;
- alus – 36,7 milj. EUR.

4.attēls

Kopējā patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu struktūrā 2017.gadā vislielāko daļu sastāda alus (73%), savukārt degvīna un pārējo „spirtoto” (4.attēlā – pārējo alkoholisko dzērienu) īpatsvars kopējā alkohola patēriņa struktūrā aizņem 14%. Savukārt, akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā būtiski augstākās nodokļa likmes dēļ, pārējo alkoholisko dzērienu grupai ir dominējošā loma, nodrošinot 69% no ieņēmumiem.

Informāciju par lielākajiem komersantiem, kuri 2017.gadā visvairāk patēriņam Latvijā nodevuši alkoholisko dzērienu un alu skatīt 7.pielikumā.

2017.gadā Latvijas patērētāju vidū kā vispopulārākais alkoholiskais dzēriens saglabājas „Cēsu Džons” kokteilis. Citus populārākos alkoholisko dzērienu nosaukumus skatīt 8. pielikumā.

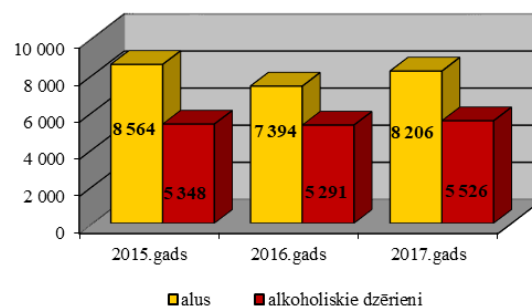
4. Alkoholisko dzērienu ražošana

2017.gadā alkoholisko dzērienu ražošana tiek veikta 94 akcīzes preču noliktavās (no tām 69 ir mazās alkoholisko dzērienu darītavas). Kopumā saražots 5 526 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir par 236 tūkst. dal jeb 4% vairāk nekā 2016.gadā un par 3% vairāk kā 2015.gadā.

5.attēls

2017.gadā, salīdzinot ar 2016.gadu, ir pieaudzis saražotais apjoms raudzētajiem dzērieniem – gan ar alkohola saturu līdz 6 tilpumprocentiem gan virs 6 tilpumprocentiem, starpproduktiem līdz 15 tilpumprocentiem, un pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, savukārt samazinājies saražotais starpproduktu, kuros alkohola saturs ir robežās virs 15 tilpumprocentiem līdz 22% tilpumprocentiem, un vīna apjoms *skatīt 3.pielikuma 1.tabulu*.

Latvijā saražotie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

Mazie alkoholisko dzērienu ražotāji, t.i. komersanti, kam ir spēkā esošas licences uz atvieglotiem nosacījumiem, 2017.gadā saražojuši 9,9 tūkst. dal alkoholiskos dzērienus. 94% no mazajās ražotnēs saražotā dzērienu apjoma sastāda raudzēto dzērienu grupas dzērieni.

Alus ražošana **2017.gadā** veikta 45 akcīzes preču noliktavās, un kopumā saražoti 8 207 tūkst. dal alus, kas ir **par 11% vairāk** kā 2016.gadā. (*skatīt 4.pielikuma 1.tabulu*).

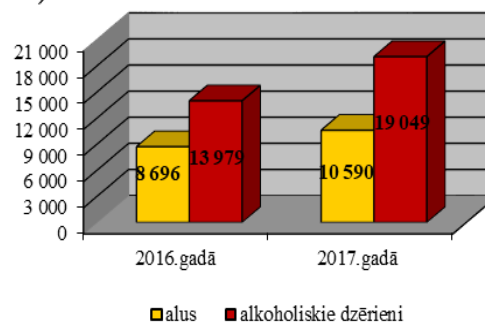
2017.gada decembra beigās 43 komersantiem ir patstāvīgās mazās alus darītavas statuss, kurās 2017.gadā saražoti 1 794 tūkst. dal alus jeb 22% no kopējā Latvijā ražotā alus. Jāatzīmē, ka mazajās alus darītavās saražotajam alum tiek piemērota samazinātā akcīzes nodokļa likme, kas ir 50% no pamatlikmes). Patstāvīgo mazo alus darītavu darbība ir jau ilggadēja un ar salīdzinoši nozīmīgu ietekmi uz alus ražošanas apjomiem Latvijā.

5. Alkoholisko dzērienu ievēšana Latvijā

6.attēls

Lielākā daļa alkoholisko dzērienu Latvijā tiek importēti/ievesti, izmantojot akcīzes preču noliktavas. Akcīzes preču noliktavās ievesto, tai skaitā importēto, preču apjomu izmaiņas tiešā veidā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo tie lielākoties tiek saņemti un uzglabāti atliktā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, kā arī liela daļa dzērienu no akcīzes preču noliktavām atliktajā akcīzes

Latvijā ievestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

nodokļa maksāšanas režīmā tiek pārvietoti uz citām dalībvalstīm vai eksportēti.

2017.gadā Latvijā importēti/ievesti 19 049 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 36% vairāk** kā 2016.gada attiecīgajā periodā, skatīt *3.pielikuma 1.tabulu*.

Alus **2017.gadā** Latvijā kopumā importēts/ievests 10 590 tūkst. dal apjomā, kas ir **par 22% vairāk** kā 2016.gadā, skatīt *4.pielikuma 1.tabulu*.

6. Alkoholisko dzērienu nosūtīšana uz citām dalībvalstīm un eksportam

Kopumā **2017.gadā** no Latvijas izvesti 17 995 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 40% vairāk** kā 2016.gadā, skatīt *3.pielikuma 2.tabulu*. No tiem 90% eksportēti, galvenokārt uz Krieviju, 10% nosūtīti uz citām dalībvalstīm, no tā lielākais apjoms nosūtīts uz Lietuvu un Igauniju. Jāatzīmē, ka no valsts tiek izvesti ne tikai Latvijā ražotie, bet arī no citām valstīm saņemtie alkoholiskie dzērieni.

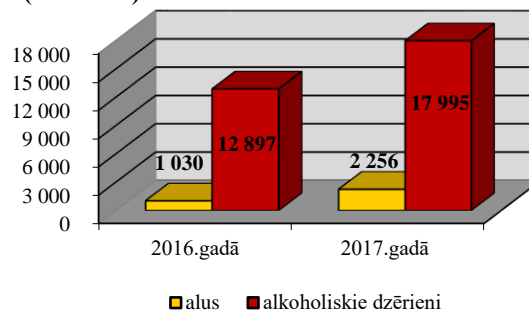
7. attēls

Lielāko īpatsvaru no Latvijas izvesto alkoholisko dzērienu apjomā, veido pārējo (jeb spirtoto) alkoholisko dzērienu grupas dzērieni.

2017.gadā no Latvijas izvests 2 256 tūkst. dal alus, un, salīdzinot ar 2016.gadu, izvestais apjoms ir palielinājies aptuveni divas reizes, skatīt *4.pielikuma 1.tabulu*.

2017.gadā alus no Latvijas tiek izvests gan uz citām dalībvalstīm, gan eksportēts, 22% no kopējā izvestā alus apjoma izvesti uz Krieviju, 20% uz Lietuvu, 17% uz Igauniju, kā arī 7% izvesti uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem un 5% uz Baltkrieviju.

No Latvijas izvestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

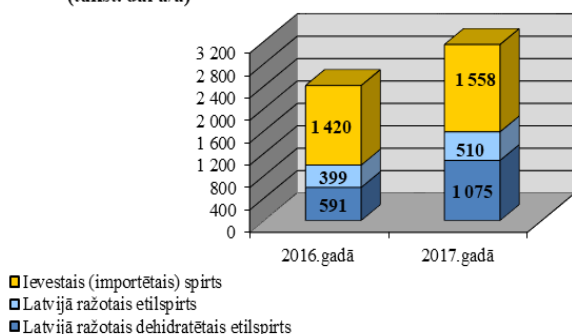
7. Spirta aprīte

Latvijā spirta aprīte tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz arī ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku. Etilspirta ražošanu 2017.gadā veikuši trīs komersanti, kā arī pieci komersanti – alkoholisko dzērienu ražotāji ievēduši etilspirtu no citām valstīm.

Faktiski visa spirta aprīte Latvijā notiek atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, tādēļ akcīzes nodokļa ieņēmumus tiešā veidā tā neietekmē. Detalizētus spirta aprītes rādītājus skatīt *4. un 6. pielikuma 2.tabulā*.

8.attēls

Latvijā aprītē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

2017.gadā Latvijā kopumā saražots etilspirts (t.sk. arī dehidratētais etilspirts) 1 585 tūkst. dekalitru absolūtā alkohola (dal a/a) apjomā, kas ir par 595 tūkst. dal a/a jeb **par 28% vairāk** kā 2016.gadā.

2017.gadā salīdzinot ar 2016.gada datiem, par **10% pieaudzis** arī Latvijā ievestā un importētā spirta apjoms – no Krievijas, Slovērijas,

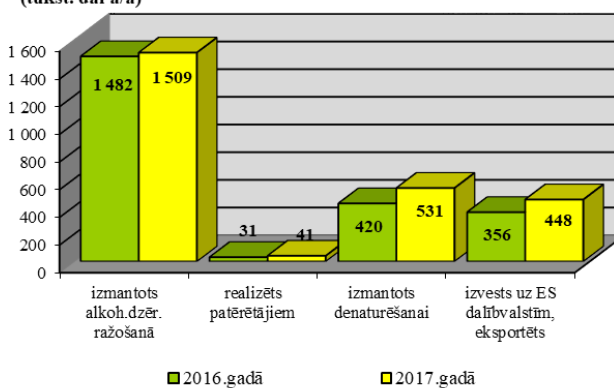
Igaunijas, Vācijas un Zviedrijas kopumā ievesti 1 558 tūkst. dal a/a etilspirta lielākoties alkoholisko dzērienu ražošanai. Kopumā 2017.gadā no Latvijas tika izvests uz citām dalībvalstīm vai eksportēts 1 014 tūkst. dal a/a spirta (t.sk. etilspirts – 448 tūkst. dal a/a un dehidratētais spirts – 566 tūkst. dal a/a), kas ir divas reizes vairāk kā 2016.gadā. Galvenokārt spirts no Latvijas tiek izvests uz Lietuvu, Poliju, Igauniju, Somiju un Šveici.

No kopējā 2017.gadā valstī pieejamā etilspirta apjoma – 3 327 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests Latvijā):

9.attēls

- **45%** izmatots alkoholisko dzērienu ražošanā un šis apjoms ir par 2% lielāks kā 2016.gadā;
- **13%** etilspirta izvesti no Latvijas, kas, izvests par 26% vairāk kā 2016.gadā;
- citiem spirta patērētājiem nodotais etilspirta apjoms, salīdzinot ar 2016.gadu, ir palielinājies par 32%, taču tie ir salīdzinoši nelieli apjomi, kas kopējā izlietojumā sastāda **1%**;
- 2017.gadā denaturēšanai izlietoti 16 % jeb 531 tūkst. dal a/a, kas ir par 111 dal a/a vairāk kā 2016.gadā.

Latvija pieejamā etilspirta izlietojums (tūkst. dal a/a)

Savukārt etilspirta krājumi 2017.gada beigās ir par 5% lielāki kā 2016.gada beigās.

Sirija 67120167

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.